

ACH, HET IS ZO ONBELANGRIJK...

17 februari 1956

Goedenavond, vrienden.

Mag ik beginnen, ziende de reacties der laatste dagen hier in Nederland, mijn waardering uit te spreken voor uw aanwezigheid? Na dit zuiver persoonlijk compliment moet ik u er aan herinneren, dat het ons, helaas, niet mogelijk is alle dingen te weten, evenmin is het ons mogelijk onfeilbaar op alle vragen te antwoorden, of de gehele Goddelijke waarheid in onze beschouwingen steeds naar voren te brengen. Wij trachten alle waarheid weer te geven, zover wij ze kennen. Dit was de inleiding.

Gezien de ook hier heersende temperatuur zult u het mij wel niet kwalijk nemen, dat ik met een vlot tempo u door het volgen der gedachten een beetje tracht te stimuleren.

Mijn onderwerp van vandaag is; "Ach, het is zo onbelangrijk. . .!"

Het is zo onbelangrijk, wat geeft het eigenlijk, waarom zouden wij er ons druk over maken? Dit zijn slagzinnen, die men vaak hoort en ik zou u graag een ogenblik wat willen vertellen over de belangrijkheid van sommige schijnbaar onbelangrijke dingen.

Er is een keizerrijk gevallen, omdat een kat op een ongelegen ogenblik in de troonzaal op een muis jaagde. Onbelangrijk ding eigenlijk: een kat, die een muis nazit. Wat heeft dat nu eigenlijk te betekenen? Een gezantschap werd echter ernstig beledigd door de reactie van de zeer vrouwelijk reagerende koninginnen. Het was n.l. in een tijd, dat koningen nog koninginnen "en gros" hadden. Het resultaat was, dat in een korte oorlog het verder lot en de ondergang van het keizerrijkje in het Midden-Oosten bepaald werd. Het feit, dat door een storm zand werd geblazen in de spreekbuis van een Egyptisch orakelbeeld, was er de oorzaak van, dat een revolutie een nieuwe dynastie van farao's aan het bewind bracht. Een bakker, die vergeten had zout in zijn brood te doen, was de onschuldige aanleiding tot doodslag in Engeland. Dit laatste ± 30 jaar geleden. Het laatste geval zult u dan ook misschien kunnen terugvinden in uw kranten en tijdschriften, aangezien zij door de bizarre aanleiding nogal enige publiciteit verwierf.

De oorzaken waren schijnbaar onbelangrijke dingen. Zij blijken echter van een soms zelfs beslissend belang te zijn, wanneer wij ons daardoor laten leiden of drijven. Ongetwijfeld zult u opmerken, dat het op zijn minst dwaas is, je over dergelijke kleine dingen zo druk te maken. Ik ben dat geheel met u eens. Maar de mens heeft nu eenmaal een innerlijk evenwicht, dat wordt bepaald door de toestand, waarin hij verkeert, zijn gezondheid, de spanningen, die hij te verwerken heeft gekregen, de intenties, die hij heeft.... Kortom, het totaal van zijn bewustzijn plus zijn fysieke toestand.

Nu kan dat heel vaak gebeuren, dat er sprake is van een wankel evenwicht. Zou een beïnvloedende kleine gebeurtenis gericht ten goede, plaats vinden, dan zien wij, dat uit het moment van onevenwichtige hoogspanning goed, vaak grootse daden geboren kunnen worden. Maar een kleine storing, een kleine prikkeling, die u iets meer te neer slaan dan noodzakelijk, betekent ook soms in een dergelijk geval de mislukking van een geheel leven.

Toch zijn het onbelangrijke dingetjes. Onbelangrijk in het dagelijkse leven. Maar wij kunnen nooit weten, wanneer en in hoeverre zij de doorslag kunnen geven bij een mens in uw omgeving, bij een geest ook, die nog zoekt naar het licht. Daarom moeten wij de onbelangrijkheden toch onze aandacht geven. Zeker, zodra zij anderen betreffen. Je zegt zo gauw een klein woordje, en je meent het toch eigenlijk niet zo kwaad. Maar je zegt het op het verkeerde ogenblik en je hebt je daardoor misschien een vijand voor het leven gemaakt.

"Ach, het is eigenlijk onbelangrijk, het kan nog wel even wachten. Het betreft uiteindelijk toch maar die en die. Die wacht altijd zo geduldig, dus dat kan je best uitstellen." Menig zakenman heeft op die manier belangrijke contracten verloren. Menigeen heeft ook daardoor zichzelf in het ongeluk geholpen. Op zich lijkt een uitstel van een paar uren weinig. Een bedrag van één gulden is iets onbelangrijks. Een 20 meter meer of minder lopen is toch eigenlijk niets. Maar als je nagaat, hoe deze kleine dingen in je leven soms haast wereldbepalend kunnen worden, wanneer je na kunt gaan, dat ze soms lange tijd je leven, zo niet geheel je geestelijke ontwikkeling kunnen beheersen, dan blijkt het toch wel nodig uzelf, en anderen op de

belangrijkheid van het onbelangrijke te wijzen. Dit laatste is een contradictie in termen; in schijnbare tegenspraak. Maar vele dingen zijn belangrijk, die wij onbelangrijk vinden en daarop dienen wij onze aandacht te vestigen.

Ik heb u, naar ik meen, met dit korte inleidinkje voldoende duidelijk gemaakt, waarom de kleine dingen uw aandacht waardig zijn, en zal - gezien het kleine gezelschap, wat mij meer spreekvrijheid toelaat - trachten in te gaan op de geestelijke en esoterische achtergronden van deze kleine dingen. Indien ik u in de loop hiervan misschien een stukje psychologische ontleding moet presenteren en dit lijkt u onduidelijk, ben ik na afloop van mijn betoog gaarne bereid hierop nog verder in te gaan.

De evenwichtigheid van de mens. Zij bestaat uit een fysiek en een psychisch gedeelte. Tussen het fysiek en het psychische bestaat een voortdurende wisselwerking, die wij met onze wil niet kunnen veranderen. Dit kan alleen de volledig bewuste mens. Als resultaat hiervan zullen wij vaak bij ons denken geleid worden door onze stoffelijke toestand, evenzeer als de stoffelijke toestand vaak het resultaat is van ons denken. De z.g. normale mens leeft betrekkelijk stabiel. Hij heeft evenwicht. Zijn psychische reacties en mogelijkheden enerzijds, zijn fysieke mogelijkheden en reacties anderzijds geven hem het vermogen... hatsjie. "Gezondheid." "Dank u voor de goede wens; ik zal hem aan het medium doorgeven", ...tot redelijk handelen. Dus, om hierop nog eventjes terug te keren, dit evenwicht heeft normalerwijze een betrekkelijk ruime marge. Maar die marge bestaat slechts, zolang zowel denkleven als lichamelijk bestaan geheel normaal zijn.

Op het ogenblik, dat een afwijking plaats vindt in de waarde van één van deze beiden, wordt de toestand van evenwicht veel labiel. Men heeft de kans niet meer om het een of ander maar rustig te nemen. Men wordt prikkelbaar. Men gaat zich voortdurend scherper tegenover de wereld stellen. In een dergelijke toestand wordt elk gebeuren belangrijker naarmate men het kritieke punt, waar men balanceert tussen het redelijke en onredelijke, dichter heeft benaderd. Wanneer ik dus spreek over de belangrijkheid van kleine dingen, dan moet ik u verzoeken vooral de consequenties van deze kleine dingen mede in aanmerking te nemen.

Gesteld nu, dat een mens het kritieke punt genaderd is. Een zeer kleine prikkeling kan dan al voldoende zijn hem te doen omslaan naar het onredelijke. De onredelijke reactie kan echter oorzakelijk worden voor een hele reeks van daaruit volgende handelingen. Dus ook van bewustwording. Vanuit de geest gezien kunnen wij constateren, dat het schijnbaar nietige de mens vaak jaren en jaren scheelt in zijn geestelijke bewustwording, in zijn geluk ook. Wij kunnen vaststellen, dat de keuze tussen licht en duister zeer vaak bepaald wordt door een schijnbare nietigheid, die, wanneer zij ongelukkig toetrest, zo'n geest kan verdoemen tot jaren van ongelukkige eenzaamheid in de duisternis.

Ook esoterisch is het kleine in werkelijkheid zeer belangrijk. De grote lijnen, dat weten wij, zijn meestal al vooruit enigszins vast gelegd. Er zijn nu eenmaal bepaalde grenzen, waar buiten bv. de mens niet leven kan. Deze grenzen, vaak zo scherp gesteld, laten het ons niet toe ons eigen wezen in het grote geheel te uiten en te openbaren. Wij kunnen ons ook in het grote niet corrigeren. Wij zijn daarvoor teveel afhankelijk van invloeden, die zeker zolang men mens is, geheel buiten onze eigen mogelijkheid tot beheersing liggen. Resultaat: de kleine dingen worden voor ons zeer belangrijk, omdat wij juist in het kleine door beheersing resultaten kunnen bereiken. Wij kunnen zo, zowel voor onszelf als voor anderen door het kleine, een drijfveer, een impuls geven in de voor ons goede en aanvaardbare richting.

De consequenties hiervan zijn geestelijk vaak zwaarder dan stoffelijk. Uiteindelijk, wanneer rijkdom en armoede, geluk en ongeluk, stoffelijk vaak afhankelijk worden gesteld van een klein, of onbelangrijk gebeuren, zijn deze dingen nog niet van overweldigend belang voor de geest. Voor de geest is het leven op aarde een betrekkelijk korte periode, waarin men leeft en ervaren opdoet, terwijl men deze, later in de geest verwerkend, pas dan begint werkelijk te verstaan. De houding van de geest tegenover de mens in de wereld is ongeveer dezelfde als die van een kwajongen, die buiten de school staat, terwijl anderen in de klas zitten. Hij zegt: "Jullie zijn gebonden en moet aanvaarden, wat de meester je voorkauwt. Maar ik ben vrij. Ik ga en sta, waar ik wil." Iets, wat binnen redelijke grenzen juist is.

Stoffelijk zijn deze dingen dus niet zo belangrijk. Maar het geestelijk aspect, het verschil tussen een lichte sfeer en een duistere, is voor ons in de geest iets overweldigends, iets groots. Dit alles werd dan ook op aarde al lange tijd geleerd. Niet alleen door de geest, maar ook door verlichte geesten, die op aarde waren geïncarneerd. Esoterische belangrijkheid van het kleine werd door de Boeddha o.a. vastgelegd, toen hij zei, dat een kleine vlieg soms het verschil uitmaakt tussen leven en dood. Zoals een begeerte vaak het verschil uitmaakt tussen de "hel", die de aan het levensrad geketende moet ondergaan en de bevrijding van het Nirwana.

In ons leeft God, en in God is alles gelijkelijk belangrijk. Er is geen ogenblik, dat, vanuit God gezien, een bepaalde daad, een bepaalde mens, een bepaalde gedachte belangrijker is dan een andere. Naarmate wij ons opwerken tot een toestand van wankeler bewustzijn, worden wij meteen vatbaar voor de gelijkheid der dingen. Verschillen, die wij eerst hebben gemaakt, worden uit ons bewustzijn weggevaagd. Wij kunnen niet meer oordelen, omdat ons menselijk vermogen tot oordeel evenals vaak ons geestelijk vermogen tot oordeel ons ontvalt. In plaats daarvoor vinden wij de mogelijkheid om juist in deze uiterste gevoeligheid een ogenblik het Goddelijke te beroeren. Want, wat eens klein en onbelangrijk leek, blijkt nu voor ons het Goddelijke te bergen, zoals eens een filosoof zei: "Ik heb een korrel zand van het strand geraapt en ziet, haar beschouwende zag ik God. Zo belangrijk is ons vaak het kleine. Aan de andere kant: wanneer wij het zand vertreden en de leegte daarvan niet willen aanschouwen, wordt het ons iets demonisch."

Wij handelen dan in beide gevallen op een wijze, die wij stoffelijk redelijk en vaak ook geestelijk redelijk voor onszelf niet meer kunnen verantwoorden. Men heeft wel eens de stelling verkondigd, dat er tussen de mens en het dier een tussentrap moet zijn. Een van de laatste, overigens vaak buitenissige verklaringen hieromtrent door geleerden afgegeven luidt: dat de huidige mens deze tussentrap moet zijn. Ik zou met deze verklaring in zoverre mee willen gaan, dat de mens op het punt is gekomen, waarbij een mens, wanneer de rede teloor gaat, evenals een dier wordt geleid door en reageert volgens angst- en driftimpulsen. Deze reacties leiden hem dan tot daden, die hij als mens niet verantwoorden kan, terwijl hij daardoor zich vaak ongelukkig maakt. Want, wat geestelijk niet aanvaardt kan worden, is in dit moment door een kleine prikkel tot een stoffelijke noodzaak geworden.

Als derde deel van mijn betoogje zou ik dit op willen merken: alle grote denkers en filosofen der mensheid, al degenen, die openbarend spreken, spreken van het grootse leven. Maar naarmate zij dichter bij de waarheid komen, zien wij, dat hun voorbeelden schijnbaar kleiner en eenvoudiger worden.

Jezus noemt de leliën des velds, wanneer Hij de grootheid Gods wil illustreren. Wanneer Hij de doelloosheid van zuiver stoffelijk streven aan wil tonen, spreekt Hij in dergelijke voorbeelden.

Mohammed, wijzend op de onbelangrijke van de mens, wijst niet op de Sammoen, de alvernietigende kracht in de woestijn, maar op de zandvlo, die de mens kwelt en - zo hij zegt - meer mensen heeft gedood dan de gloeiende zandstormen, die hele karavanes kunnen verzwelgen.

Een filosoof uit de Griekse tijd echter stelt het probleem m.i. op de juiste wijze. "De mens", zo zegt hij, en wij mogen daaronder ook wel degelijk de lagere geest begrijpen, "kijkt altijd naar het grote, het flamboyante, het reusachtige, het spectaculaire, dat hem boeit. Dit maakt hem vaak blind voor de werkelijkheid. Wanneer er duizend slaven sterven op één dag, zegt een ieder, dat dit normaal is. Maar indien één burger door een dolk wordt getroffen, noemt men het moord.... en dit is een ontstellende gebeurtenis! Men spreekt niet over de offers, die het dagelijks leven van ons vergt. Men brengt die offers gaarne. Menigeen heeft heel zijn bezit naar de tempels gedragen, maar daarvan spreekt men niet, ook wanneer de mens daar onderdoorgaat. Maar indien één schip, rijk beladen met handelswaar, niet terugkeert, maar na lange tijd de tijding komt, dat het is vergaan, dan spreekt de hele stad ervan. Dan is het één woord, gesproken door alle mensen op de agora, zeggend: Ziet, in hun toorn hebben de Goden een mens zijn vermogen ontnomen."

Mag ik dat voorbeeld voor u doorvoeren? Want ik meen, dat het ook in deze tijd nog voor u allen geldt en van belang is. Een oorlog kost zoveel miljoenen mensen. Eén atoombom vernietigt zoveel. Deze dingen zijn een ramp en een verschrikking. De mensheid siddert en beeft en vol verweer tracht en hoopt zij dergelijke dingen te voorkomen. Elke dag sterven, dankzij de roekeloosheid van hun medemensen, in verkeer, in bedrijven enz. evenveel mensen, als er op één dag in een wereldoorlog vallen. Maar daarover wordt lang zoveel niet gesproken. Wanneer een mens in overmoed met zijn auto een kind zou doden, dan wordt dat een ontstellende gebeurtenis. Maar indien een kind sterft, omdat de gemeenschap niet voldoende zorg heeft voor het leven van sommige kinderen, is dat normaal. Dit is in uw land niet zozeer het geval. In andere landen gebeurt het wel.

Wanneer jonge mensen grijpen naar de vrijheid, die de maatschappij hen tracht te onthouden, dan noemt men dat misdadig. Dergelijke dingen worden vervolgd, maar wanneer de volwassenen door onachtzaamheid, of hun wijze van leven hun kinderen daartoe drijven, is dat eigenlijk niet meer dan normaal. Nu ja, het zijn dan ook maar kleine dingen, die daarvan de oorzaak zijn. De automobilist, die iemand aanrijdt, vindt ook niet, dat zijn schuld zo groot is. Of men redeneert: het was toch maar één boutje, dat los hing. Je kunt toch niet verwachten, dat één moertje, dat los ging zo'n ongeluk kan veroorzaken. Of: ik reed maar 10 km. meer dan geoorloofd of verantwoord was. En wat is dat nu eigenlijk? Toch niets?

Zo praten de mensen vandaag nog. Zij zien wel de grote resultaten, maar niet de kleine oorzaken. Toch zijn die kleine oorzaken het voornaamste, omdat wij deze meestal kunnen beheersen. De grote gevolgen zelden of nooit. U kunt geen oorlog ongedaan maken. U kunt zelfs - al tracht u dit nog zo zeer - geen oorlog voorkomen, want daarvoor is er onder u geen eenheid genoeg. Maar u zou zeer zeker het aantal doden, dat door onverantwoordelijkheid, roekeloosheid, onvoldoende begrip van verantwoording die elke dag vallen, aanmerkelijk kunnen verminderen. Men spreekt altijd van grootscheeps nemen van maatregelen; er moet een actie gevoerd worden, zeggen de mensen. Wij moeten gezamenlijk ingrijpen, opdat dit niet meer gebeure. Maar het zijn de kleine mensen, die er zelf wat aan doen, die uiteindelijk de toestand wijzigen.

Wat heb je aan een hele regering en alle door haar getroffen maatregelen, wanneer de kleine burgers deze laatsten niet uitvoeren? Wat heb je aan een kerk, met haar prediking van geloof, haar diensten, haar pracht en praal, wanneer er niet de eenvoudige, werkelijke gelovige mensen zijn, die aan die kerk nog hun betekenis verlenen? En toch, wat betekent één gelovige in een kerk? Wat betekent één staatsburgertje binnen een machtige natie? Zij zijn de kleine dingen, waaruit dat alles is opgebouwd. Maar, omdat dat nu zo is, dienen wij toch niet het grote doel uit het oog te verliezen. Wij moeten echter met het kleine bouwen om het grote te bereiken.

Wanneer u voor uzelf zit te overdenken en meent er goed aan te doen te streven naar wereldvrede; begin dan allereerst vrede in en rond uzelf tot stand te brengen. Wanneer u meent te moeten vechten voor de rechten van de mens, begin deze dan eerst zelf aan uw medemensen toe te kennen. Voelt u iets voor drankbestrijding; bestrijd allereerst de kwalen in uzelf, en zet u eerst, wanneer u perfect zijt, tot het verbeteren van anderen. Help schade voorkomen, waar u kunt, maar tracht niet uzelf te maken tot een leider, die anderen voert naar een ingewikkeld en groots doel, want het zijn de kleine mensen met een klein bevatbaar doel, die het meest bereiken.

Binnen het christendom zien wij een goed voorbeeld hiervan bij het Leger des Heils. Het wordt een beetje bespot. Ach, het zijn ook zo vaak eenvoudige zielen. Zij doen zo kermisachtig en vaak zo geforceerd opgewekt. In de ogen van velen schijnt het Leger des Heils een soort christelijk circus te zijn. Dit zou waar kunnen zijn, wanneer er niet de diepe eenvoud en innige overtuiging was van de heilsoldaten. Hierdoor kan het Leger des Heils doordringen daar, waar anderen met meer middelen en grotere geestelijke capaciteiten niet kunnen, of durven komen. Waarom? Omdat zij ook op het kleine letten. Niet alleen op het grote.

Men kan spreken over een welvaartsplan voor de natie en zal zich misschien voornemen van regeringswege voortaan alle huismoeders te beschermen tegen overmatige arbeid. Dan komen er comités, stichtingen, dan komt er een hele hoop werk. Maar werkt het? Denkt u niet, dat een eenvoudige heilsoldate - die in een gezin binnenkomt, waar alles vol rommel staat en niet eerst gaat preken over Jezus' wil, maar haar mouwen opstroopt, haar zo vaak belachelijk gemaakte hoedje afzet en dan maar eerst eens begint te helpen de rommel op te ruimen - veel meer doet in haar eentje dan degenen, die praten. Die kleine hulp geeft aan de huismoeder het vertrouwen, dat het wel zal gaan, dat zij nog kan en zo zal ook zij meer presteren. Dan zoekt zij voor zichzelf op de duur de weg naar zindelijk zijn, ja, ook zelfs opgeruimd zijn. Dan komt het christendom van zelf wel, zegt zo'n heilsoldate. En de heilsoldaten hebben daarin gelijk. Stel daar tegenover een andere sekte, die een ieder voortdurend overdondert met Bijbelteksten. Wij kunnen hen respecteren om hun geloof en hun overtuiging, maar grijpen zij in hun aspiraties niet te hoog? De één grijpt naar het uiten van Jezus' liefde in de harten der mensen, in één hart desnoods. Dat lijkt erg klein. Want wat is het nu om één mens te winnen? De ander zoekt het koninkrijk Gods op aarde te vestigen. Wat is dat een groots doel, maar ook hoe moeilijk, ja, haast onmogelijk dit op aarde zo te verwezenlijken. Misschien bent u het niet allen eens met wat ik hier als voorbeeld allemaal gezegd heb. Maar er is een werkelijkheid, die door een leider van de Inwijdingsschool als volgt werd gekarakteriseerd; "Het kleine in mij is de sleutel tot het Al."

Deze werkelijkheid is voor ons een reden nooit te zeggen, dat iets onbelangrijk is. Je kunt soms een grote wond overleven. De schram van een enkele doorn kan door bloedvergiftiging een plotseling einde aan je leven maken. Dat is ook een voorbeeld: we moeten op de schrammetjes in het leven letten, vooral op de schrammetjes, die wij vaak onnadenkend anderen toebrengen. Wij moeten meer letten op de kleine dingetjes, waar men het normalerwijze niet zo nauw mee neemt. Men denkt; het is zo klein, dat kan bijna geen gevaar. Haast. Gevaarlijk woord. Vooral als er niets achter komt. Wij moeten de moed hebben om zorgvuldig en nauwkeurig te zijn. Wij moeten de moed hebben om met het grote beeld voor ogen te beginnen bij het kleine, van onder af aan. Dan zullen wij geestelijk, zowel als lichamelijk veel kunnen

bereiken. Wanneer wij zo handelen zullen wij, naar ik meen, voor ons zelf bewijzen, hoe zeer het kleine, het onbelangrijke, belangrijk is voor ons aller leven en bewustwording. Dan hebt u mijn betoog voor deze avond, vrienden. Wij zullen het woord nu overgeven aan de tweede spreker van deze bijeenkomst en ik dank u voor uw ietwat rillende aandacht.

DE VERHOUDING TUSSEN MENS EN DIER

Goedenavond,

Het tweede onderwerp is een onderwerp, dat u zelf kunt kiezen. Vertelt u dus maar, welk onderwerp dat is?

Vraag: Zou u een beschouwing kunnen geven van houding en verhouding tussen mens en dier?

Antwoord: De verhouding tussen dier en mens? In het kort gezegd: menig mens minacht het dier zo zeer, omdat hij te veel van zichzelf daarin herkent. Het dier leeft n.l. instinctief. Het is onbeschaamd, koppig, dom, of soms ook intelligent, dit afhankelijk van de ogen, waarmee je het beschouwt. Het dier ziet geen redenen om bepaalde verlangens en begeerten te verhullen. Het denkt er niet over zich lang bezig te houden met herinneringen. De levensopvatting drukt het zo uit: ik kijk, wat ik op het ogenblik nodig heb, omdat ik nu leef en nu zorg, zodat ik het beste zal doen, wat ik op het ogenblik voor mijzelf kan bedenken! Elk dier is dus in wezen een egoïst. Dit althans heeft het met de mensheid gemeen. Het heeft echter niet de neiging in zich als altruïst aan de wereld voor te stellen. Een mens, die begrijpt hoe zeer het dier met zijn eigen gewoonten en gebruiken, met zijn eigen taal - hoe beperkt die ook moge zijn - met zijn angsten en lusten, met zijn soms speelse ondeugendheid en zijn hartstochtelijke ernst een volgend ogenblik, lijkt op de mens, zal tot de conclusie moeten komen, dat uiteindelijk dier en mens toch wel leden zijn van dezelfde familie.

Nu is het niet netjes de leden van je eigen familie een loer te draaien, of ze de das om te doen. Dat laatste natuurlijk niet in de zin, waarin vele moeders het hun kinderen doen op het ogenblik. Het is dus niet redelijk hen het leven ondragelijk te maken, ze aan je grillen en luimen op te offeren enz.

Daaruit volgt dan wel weer een simpele conclusie. Want op het ogenblik, dat de mens zich realiseert, hoe dicht hij bij het dier staat, voelt hij ook beter de grote verantwoording, die hij voor het dier draagt. Een mens kan tegen een vlo of een mug heel weinig zeggen. Het verschil tussen deze beiden is zo groot, dat geen begrip mogelijk is. Maar de mens beroert de wereld van het zoogdier bv. wel zeer sterk. De mens is daar een actieve factor in. De wijze, waarop de mens zich tegenover het dier gedraagt, is vaak van heel groot belang, voor de wijze, waarop het dier zich van de wereld bewust wordt.

Allereerst zou ik dus willen zeggen: de mens heeft verplichtingen tegenover het dier. Welke zijn echter die verplichtingen? Zeker niet, het dier het leven te gemakkelijk te maken. Want daarmee neemt men de weerstand weg, die het dier van zichzelf uit bezit. En neemt de mens eenmaal iets van de eigen capaciteiten van het dier weg, dan blijkt hij zelden in staat daarvoor meer in de plaats te geven, dan een reeks flauwe, voor het dier nutteloze kunstjes.

Het is natuurlijk heel mooi, om een hond, die je in huis houdt, te leren doodliggen, opzitten, pootjes geven, blaffen en dansen op bevel en wat er nog meer voor kunstjes op dat gebied bestaan. Maar het heeft zo weinig te zeggen. Die hond is dan eigenlijk geen echte hond meer, maar hij is ook nog geen mens. Hij is tot een soort pias geworden. Een pias, die geprikkeld door zijn begeerte zich als een gek aanstelt, omdat hij meent, dat dat dan nog wel het beste is. Let wel: dergelijke gedresseerde dieren kunnen vaak een groot respect, achting en liefde voor hun baas hebben, of hun bazin. Maar zij hebben zeer zeker geen werkelijk gevoel van aansprakelijkheid meer tegenover de wereld, of zichzelf.

Laten wij daar nu eens een ander voorbeeld van dressuur tegenover stellen: een blinde geleidehond bv. . Het kost een hele tijd om het dier bij te brengen, wat men er eigenlijk van verlangt. De hond moet eerst leren begrijpen, dat hij het is, dat het zijn ogen zijn, die een mens geleiden. Maar hebt u de hond met het goede karakter - want het karakter telt ook mee - dan zult u zien, dat de hond met een ware overgave en een zeer groot verantwoordelijkheidsgevoel de blinde geleidt van dag tot dag. Ja, zo zeer opgaat in zijn werk, dat hij slechts daarin zijn vrede en zijn vreugde vindt.

Het is dus wèl verantwoord een hond te gebruiken voor dit of dergelijk werk. Hem echter te dressereren zonder meer, er een kunstenaar van te maken, of een vetgemest feestmolletje, dat tot ontvangbak wordt gemaakt voor allerlei op andere wijze moeilijk te uiten tederheden, dat is natuurlijk uit den boze.

We mogen het dier niet uit zijn dierlijke omgeving halen, tenzij wij dat dier in de plaats iets te bieden hebben, wat dit dier tot een hoger geestelijk bewustzijn brengt enerzijds, en anderzijds een vol, met genoegdoening gevuld leven geeft. Wanneer je een dier een taak geeft, waar het werkelijk trots op is - en dat kan zelfs in circussen voorkomen - dan heb je het dier iets gegeven, of geleerd, waaraan het behoefte heeft. Je hebt het dan geleerd, hoe op de juiste wijze te reageren, op een hoger bewustzijn, op een hogere soort. Dat leert het niet op eigen initiatief. Zeker niet, wanneer het geen inzicht krijgt in de mentaliteit van de hogere soort. Dat laatste, dáár gaat het nu juist om. Dat is een uitbreiding van bewustzijn. Een vergroting dus ook van het eigen redelijk vermogen. Daarom is dit wel van groot belang.

Verder kunnen wij vaststellen, dat tussen mens en dier, bewust of onbewust, - dit buiten de huisdieren dan - een voortdurende oorlog wordt gevoerd. Het dier eist zijn levensrecht op de wereld op, maar het is schijnbaar niet in staat zich tegen de sluwere en beter denkende mens te handhaven, tenzij alle natuurlijke omstandigheden in het voordeel van het dier zijn. Dit met het resultaat, dat de mens het dier vernietigt, uitbuit enz.

Is dit ook een noodzaak? Vanuit menselijk standpunt wel. Mensen en dieren kunnen zich niet gelijkelijk en gelijktijdig volop op deze wereld ontwikkelen. Eén van de twee moet er dan aan geloven. Dankzij het recht van de sterkste is het de mens, die dier- en plantsoorten, evenals andere organismen uitroeit op deze wereld. Hij is daarin gerechtvaardigd, waar het voortkomt uit de drang tot zelfhandhaving, die de mens is ingeschapen, evenals elk dier. Maar, waar hij bewuster is, heeft hij niet het recht dit met onnodige wreedheid te doen. Met het jagen als noodzaak ben ik het onmiddellijk eens. Maar het jagen achter de vos bv., zoals in Engeland, vind ik een toppunt van onbewuste bruutheid en wreedheid.

Ik kan mij voorstellen, dat men in noodgevallen proeven neemt op het gebied der vivisectie. Ik kan mij voorstellen, dat, wanneer je een raket naar de maan wilt sturen, je eerst eens wilt kijken, hoe een paar apen reageren op de omstandigheden, die heersen in de hoogste luchtlagen en de ledige ruimte. Dit is logisch, want het leven van een mens is in de ogen van een mens nu eenmaal kostbaarder, dan dat van een aap. Maar ook het leven van de aap is kostbaar. Wij mogen dus niet nodeloos dieren aan pijn, of risico bloot stellen, omdat het nu eenmaal maar dieren zijn. Wat meer is, wij zullen wel eens een dier moeten gebruiken om te kunnen bewijzen, dat een door ons gevonden geneesmiddel onschadelijk genoeg en in staat is de mens te helpen. Wanneer de mensheid dit middel werkelijk nodig heeft, dan is deze proef - ofschoon, wanneer een andere methode mogelijk is, niet zeer edel - toch nog wel enigszins als verantwoord te zien. Maar op het ogenblik, dat het gaat om betrekkelijk nutteloze proeven..... z.g. wetenschap, weet u wel..... Wij willen wel eens weten, of een hond ook kwijlen kan, wanneer hij een prikkel krijgt, die niet direct met voedsel te maken heeft. Men went het dier eraan, dat het een biefstuk krijgt, wanneer het een klok luidt, maakt een gaatje in de buik, zet er een opvangvat onder en kijkt, hoeveel speeksel de hond slikt, wanneer de klok luidt, zonder dat hij voedsel ziet of krijgt.

Dit zijn proeven, die gedaan zijn. Het enige antwoord daarop lijkt mij, dat er een stelletje honden zouden komen, die zo'n professor op dezelfde manier behandelden, en dan maar kijken, wat zo'n iemand dan zegt.

Men bezorgt de dieren vaak nutteloos lijden. Daarmee kunnen wij het natuurlijk niet eens zijn. Maar dat de mens een zeker recht heeft boven het dier, daarvan ben ik evenzeer overtuigd. Alleen, wanneer de mens nauwer contact opneemt met het dier door het als huisdier te gebruiken, of vriendschappelijk in zijn omgeving te dulden, meen ik dat die mens, waar hij de vijandschap tussen mens en dier terzijde stelt, verplicht is het dier in zijn eigen waarden te laten leven. Hij is verplicht het dier dan met zijn meerdere kennis en vermogens bij te staan daar waar het hem mogelijk is. Niet alleen, zoals de lieve vogeltjes, omdat het zo koud is, maar alle dieren, ook de dieren, die volgens u eigenlijk niet zo lief zijn. Want je hebt als oudere, meer wetende en ook meer bewuste, een zekere aansprakelijkheid tegenover het dier.

Wanneer wij de verhouding tussen mens en dier dus moeten karakteriseren, doen wij het, meen ik, het eenvoudigste zo: de mens heeft zekere rechten boven het dier, omdat hij, gedwongen door de drang tot zelfbehoud, als sterkere op verantwoorde wijze zich dient te handhaven tegenover het lagere leven, dat hem vijandig is, ofwel hem beschouwt als wettige prooi en voedsel.

De mens heeft echter niet het recht om daar waar niet van een directe vijandschap tussen hem en het dier sprake is, noch van een noodzaak zijnerzijds om het dier te verdrijven, of te doden, een dier te doden, leed toe te brengen, of het onnodig te beperken in de vrijheid van zijn bewegingen.

De mens dient er rekening mede te houden, dat ook het dier een steeds groeiend bewustzijn kent, zodat er een ogenblik kan komen, dat, wat thans dier is, mens wordt. De mens moet zich realiseren, dat hij zijn genetische waarde ook heeft te danken aan de dieren, waaruit eens zijn voorvaders zijn ontsproten. Hij dient zich te realiseren, dat, zoals eens het dierlijke door mutatie de mens voortbracht en zo een voertuig, dat voor de bewust denkende en handelende geest aanvaardbaar was, mutaties zo dadelijk nieuwe vormen met dezelfde, of betere capaciteiten en mogelijkheden kunnen doen ontstaan.

Als meer bewuste is het zijn taak mede te werken tot bewustwording, zowel als vorming - ook van het dier - opdat het bewustzijn op aarde niet uitsterven.

Hiermede heb ik, geloof ik, de juiste verhoudingen weergegeven.

Vraag: Mag ik u iets vragen?

Antwoord: Als het hierop betrekking heeft, wel, maar denk er om, geen concurrentie met de vragenrubriek, hoor.

Vraag: Hoe komt het, dat een dier zo goed je stemmingen kan begrijpen en je soms kan troosten?

Antwoord: Dat is heel begrijpelijk. Omdat de mens zijn stemmingen met geheel zijn houdingen uitdrukt. Voor een hond bestaat de taal, waarmee hij uitdrukking geeft aan zijn gedachten en zijn gevoelens en die van anderen begrijpt, grotendeels uit houdingen en gebaren. Het is dus begrijpelijk, dat hij voortdurend hierop let, wanneer hij zich voor iemand interesseert, of iets weten wil.

Neen, denkt u daar niet aan het gezicht. De hond leest u de dingen niet van het gezicht af; hij kijkt alleen naar het gezicht, omdat hij weet, dat van daar de reactie komt op zijn handelingen en daden. De hond kijkt echter naar uw hele houding, naar uw manier van bewegen, zelfs uw ademhaling geeft hem aan, of u bedroefd, of toevallig vreugdig gestemd bent, of u moe bent, of vol kracht. De manier, waarop u uw schouders draagt, de manier, waarop u een arm beweegt, hoe u met uw hand gebaart, de wijze, waarop u zit of loopt; dit alles geeft onnoemelijk veel van uw stemmingen en gedachten weer. Zoveel, dat de hond, een fijne opmerker, dat heus wel begrijpen kan.

Verder dient u niet te vergeten, dat de hond, die zo scherpzinnig reageert dit meestal alleen juist tegenover u doet. Waarom? Als honden spreken konden, zou u in zo'n geval door hen worden gerubriceerd als: mens, geruime tijd bestudeerd en geanalyseerd en uiteindelijk ingedeeld in groep zus met de volgende reacties als kenteken, begrijpt u? U bent voor uw hond, zoals meestal ook voor uw andere huisdieren een kruising tussen bediende en geveer van het leven. U bepaalt de vrijheid, die het dier al of niet geniet. U beschikt over het voerbakje, wat voor zo'n dier buitengewoon belangrijk is.

Stelt u zich eens voor, dat u niet behoefde, te werken, maar dat er een kassier was, die naargelang zijn luim, of een antwoord op uw langdurig vragen zou zeggen: "Hier heb je weer wat om van te leven". Zou u dan niet heel erg opletten om te weten te komen, of dit nu het meest geschikte moment is om iets te vragen? Als u niet gelooft, dat dit voor een mens mogelijk is, moet u maar eens letten op een meisje of jongen, van zo tussen de 14 of 18 jaar. Let dan eens op, hoe zij pa en ma in de gaten houden om te kijken, of er nog kans is hen een paar centen extra zakgeld af te zetten. Dan hebt u daar in natura precies hetzelfde voorbeeld.

Zo'n hond beschouwt u precies zo. Hij heeft het idee, dat hij zonder u haast alles zou moeten missen. Die hond voelt zich zeer sterk van u afhankelijk. Buiten alle goede gaven schenkt u het dier bovendien nog uw genegenheid. Hij heeft dus het gevoel, dat hij erbij hoort. De hond nu is nauw verwant met de wolven, die weliswaar alleen wonen, maar jagen, hun voedsel, zowel als hun genoegens, gemeenschappelijk zoeken. De hond is dus een soort kuddedier, gewend om in groepen te leven.

U neemt door uw aanwezigheid de plaats in van de stam. Datgene dus, wat vele andere dieren tezamen anders voor die hond zouden zijn. Zo wordt u, haast ongemerkt, voor zo'n dier tot het middelpunt van het leven. U vindt het buitengewoon intelligent, wanneer het dier op u reageert, maar dan moeten wij erbij gaan zeggen, dat vele andere dieren evenzo doen; maar dan op hun eigen manier. Wanneer een kat merkt, dat u verdrietig of slecht gehumeurd bent, zal hij over het algemeen van u weggaan, behalve dan, wanneer hij ervan overtuigd is, dat hij iets van u nodig heeft, wat u zou kunnen vergeten. Dan gaat hij u doelbewust troosten om te zorgen, dat hij toch aan zijn trekken komt.

Een kat is betrekkelijk dom. Hij heeft dus niet zo veel intelligentie. Bovendien is hij bijzonder eigengereid en egocentrisch. Juist daardoor is ook hij weer een zeer scherp observeerder. De kat neemt scherp waar, de hond minder scherp, maar kent daarvoor in de plaats beter een zin van delen. En... desnoods ook vechten met elkaar, maar dan volgens vaste methoden en met handhaving der goede manieren.

Wanneer u echter geaccepteerd wordt door een hond, een kat, een paard, een koe, of zelfs een varken, of een konijn, dan zult u ontdekken, dat de reacties van deze dieren, die u oorspronkelijk slechts op uzelf betrok in werkelijkheid eerder een directe uiting van hun geaardheid zijn. Zij geven zo dus tevens uiting aan hun eigen levensbehoeften. Zij zullen hun eigen opvattingen en oerinstincten tot uiting brengen tegenover u, omdat u de plaats van hun normale milieu inneemt en daarvan de kern uitmaakt.

Nu hoop ik, dat u uw hond niet met andere ogen aankijkt, wanneer hij u weer eens komt "troosten". Het dier bedoelt het goed. Maar hij zal het heus niet zo begrijpen, zo wetend bedoelen, als u meende. Wat dat betreft - ik weet niet, of ze nog in de mode zijn - in mijn tijd had je spaniëls. Die hebben van die heerlijke, melancholieke ogen. Zij kunnen je aankijken, dat de tranen je haast in de ogen springen. Dan denk je, dat ze je zielvol zitten te aanbidden, maar in werkelijkheid dromen zij alleen maar van een soepbeentje, dat zij graag wilden hebben.

De emotionele toestand van een hond is zo anders, dat, ofschoon hij de toestand wel begrijpt, hij ze toch alleen verwerken kan in relatie tot zichzelf. Dus niet in relatie tot wat u doormaakt.

Vraag: Zijn honden niet vaak helderziend?

Atwoord: Vaak wel. Het is heel begrijpelijk, want de hond maakt zich niet zo druk over allerhand abstracte dingen en kan dus beter alles waarnemen, wat zich aan hem voordoet. Een mens is vaak zo druk met zijn gedachten bezig, dat hij zelfs zijn medemensen niet ziet, laat staan een geest, die voorbij komt.

De hond staat, veel dichterbij de natuur. Bovendien beredeneert hij de dingen niet redelijk, evenals de poes, die meestal ook nog al aan de helderziende kant is.

Bovendien heeft zo'n dier, vooral in de omgeving van de mens, een betrekkelijk rustig leventje. Daardoor zijn zij meer in een suf-slaap-droom-toestand. Hun aandacht wordt juist dan sneller getrokken door een geest en weten zij eenmaal, dat hij er is, dan gaan zij niet, zoals een mens, zich afvragen; "Heb ik dat nu gezien, of niet?" Neen, zij zeggen: "Ik zie hem, dus daar is hij". Een hond zegt dan: "Hé, daar staat een vreemde vent..... gggrrrr.....". Dan zegt de mens: "Koest toch maar, jongen, er is daar toch niets." Maar die hond zegt, of beter blaft: "Dat heb je mis, ik zie het toch zelf". Dan bekijkt hij de zaak eens en slaat aan het snuffelen. "Hè", denkt hij dan meestal, "het ruikt toch naar mijn eigen huis." Hij gaat niet beredeneren, dat hij van die geest niets zal kunnen ruiken, maar zegt eenvoudig: "Het ruikt naar mijn huis, dus zal het wel goed zijn". Dan waggelt hij zo eventjes met de vlaggenstok, die hij aan zijn achterwerk heeft hangen en zwaait naar die geest: "Nu, ik wil je wel accepteren". Soms sluiten zij zelfs met entiteiten werkelijk vriendschap. Maar dit wil niet zeggen, dat zij nu ook werkelijk alles zien.

Datgene, wat in zijn uiting sterk aardgebonden, of aardbewust is, kunnen zij zien. Zij reageren daar zonder nadenken op, alsof het een aardse werkelijkheid is.

Dit laatste zeg ik vanuit een menselijk standpunt. Want het is natuurlijk een werkelijkheid. Alleen willen de meeste mensen die werkelijkheid niet accepteren. Dat doet mij denken aan een verhaal uit de tijd, dat God nog op aarde wandelde. Het is een soort legende uit het Vlaamse land.

Zij vertellen daar, dat, toen God op aarde wandelde, Hij eens bij een boer aanklopte. De boer ontving Hem gastvrij, zoals dat in die buurten gebruikelijk is. Hij sjouwde een grote hesp aan en een lekker glas bier.

De Heer was dan ook erg met hem tevreden. Hij zei tegen de boer: "Ik ben de lieve God. Je mag Mij vragen, wat je wilt."

"Nu", zei de boer, "geef mij dan maar een week goed weer, want dat hebben mijn aardappels nodig".

Dat was te begrijpen, want een boer vraagt om dergelijke dingen, wanneer hij de zaak niet helemaal au serieus neemt. Het bleef inderdaad een week goed weer en de aardappels werden prima.

Op de terugreis kwam de Heer langs bij dezelfde boer. "Zo, kerel", zei Hij. "Nu heb ik je toch wel aan goed weer geholpen".

Die boer lachen: "Kom nu, meneer" zei hij, "dat weer heeft u niet gemaakt. Dat hebben zij ginder gedaan, in dat weerbureau bij Brussel."

De Heer lachte eens zo'n beetje: "Ik vind je zo'n goede vent, ook al geloof je Mij niet. Ik wil je het genoeg doen een bewijs te geven. Zeg maar op. Wat voor een wonder moet Ik doen?"

"Nu", zei de boer, "dat is heel eenvoudig. Morgen ga ik met mijn biggen naar de markt. Ik heb er negen. Maar daar nu eens achttien van."

De Heer maakte een gebaar en daar waren al achttien biggen. Met een vriendelijke glimlach liep Hij toen door. De boer meteen naar zijn vrouw. "Vrouw", zegt hij, "ik ga meteen naar de markt, want als die goochelaar terugkomt en mij thuis treft, wil Hij vast Zijn negen biggen terughebben."

Ongeveer zo is de mentaliteit van de mens tegenover de geest ook. Wanneer ik daar toe in staat zou zijn, deze tafel op zou nemen en haar tot het plafond zou laten zweven met desnoods het medium daar achteraan bengelende, nu, dan zou u zeer zeker onder de indruk en verwonderd zijn. Morgen zou men vertellen, dat het een staaltje van massasuggestie was, en overmorgen heeft niemand het natuurlijk gezien. Alleen zijn er nog een paar, maar..... die zijn gek, die geloven, dat het mogelijk zou zijn. Die hebben zich laten suggereren, dat het gebeurde.

Ook dit is een reden, dat de mens minder scherp helderziende is, dan in doorsnee het dier. En wat zou u ervan zeggen, wanneer wij nu in deze kou eerst eens zouden gaan pauzeren, dan kunt u tenminste eens wat met uw voeten stampen. Want er zit hier een dame aan ijsklompjes te denken.

Wanneer u, over hetgeen, wat door mij gesproken werd, nog iets hebt te vragen, dan weet u het; de eerste rubriek na de pauze is de "Vragenrubriek". Die is daarvoor verder aansprakelijk.

Goedenavond, allemaal.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond, vrienden,

Vragenrubriek. Voor wij met de vragen gaan beginnen wil ik u een keus geven. Wat prefereert u? Dat wij de avond vol maken, of de vragen zo kort en duidelijk mogelijk afdoen en daarna de avond besluiten? U mag kiezen. (Volmaken). Akkoord. Ik ben blij met het compliment. Het bewijst, dat u ons als sprekers hoog genoeg aanslaat om daarvoor ook wat minder aangename omstandigheden te verduren.

Wij beginnen met de vragen, waarbij ik u er aan herinner, dat wij geen debat zullen aangaan, ofschoon een wederzijdse uiteenzetting van standpunt altijd welkom is. Persoonlijke vragen worden niet beantwoord. En voor degenen, die niet weten, wat "persoonlijk" is, zal ik dit nog even definiëren.

Een persoonlijke vraag is een vraag, die zozeer betrekking heeft op het persoonlijk leven en beleven van een persoon, dat het geheel slechts zuiver op deze persoon betrekking heeft en ten tweede: het onderwerp niet van belang kan worden geacht voor de andere aanwezigen.

Zou een gedeelte daarvan dus voor allen belangrijk zijn, dan hebben wij de vrijheid daarop zover in te gaan en antwoord te geven. De beslissing hierover echter moet u dan wel aan ons overlaten. Wat is de eerste vraag?

Vraag: N.a.v. het relaas over het huwelijk van de vorige keer. Het komt me voor, dat bij de aangeprezen tactiek van de volledige vrijheid, de zin van trouw niet tot ontwikkeling wordt gebracht. Wat trouw is, lijkt me een verstarring op grond van angst. Die angst nu vindt geen plaats in het aangeprezen systeem. Wat is een huwelijk zonder trouw?

Antwoord: Je kunt natuurlijk trouw zien als iets, wat uit angst voortkomt. Maar ik weet toch wel, dat er heel veel gevallen zijn van trouw - ofschoon vaak op ander dan huwelijksgebied - , waarbij men volledig vrij is te handelen, zoals men wil en toch ondanks alles trouw blijft aan hetgeen men gekozen heeft.

Ik voor mij geloof, dat de ware trouw bij een dergelijk systeem juist veel beter tot uiting zou komen. Want dan zou er sprake zijn van werkelijke trouw en niet van een trouw, die door conventie of angst, wordt opgedrongen. Als zodanig zou zij geheel waar, dus werkelijk zijn, betrekking hebben op de gehele persoon en niet slechts op de uiterlijkheden van zijn gedrag. Ik geloof, dat juist als die aangeprezen tactiek, zoals het hier gesteld wordt, gevolgd zou worden, men ook een huwelijkskeuze zou maken, waarmee men het zelf geheel eens is. En wetende, wat er het leven te koop is, bovendien niet meer vol ongezonde seksuele prikkels, zal het ook eenvoudiger, ja, logischer zijn om trouw te blijven dan voordien. Want een partner kiezende heb je het volledig bekende, dan weloverlegd gekozen. Er is niets onbekends.

U zult waarschijnlijk zelfs dan de vrijheid hebben om ontrouw te zijn, zoals dat heet. Maar je doet dit niet. Waar je je partner niet hebt gekozen uit behoefte, of uit berekening, maar uit volledig vrije wil, geleid door de eigen attractie. Dit niet alleen op animaal, maar ook op geestelijk gebied, waardoor je voor jezelf geestelijk zelfs haast niet meer in staat bent om ontrouw te zijn. Onder deze omstandigheden zou dit n.l. niet zozeer een verloochening of belediging van de partner inhouden, dan wel van jezelf. Het zou een grote zelfvernedering betekenen en dat is dan één van de dingen, die de mens zichzelf het minst graag aandoet. Hebt u commentaar?

Reactie: Keurig.

Antwoord: Ik vind het ook keurig, maar eigenlijk vroeg ik, of u nog commentaar had. Dan gaan wij maar verder, met de volgende vraag.

Vraag: Is in uw wereld alles zuiver harmonie, of komen ook bij u nog conflicten voor, doordat u elkaar niet begrijpt?

Antwoord: Nu, ik zou graag zeggen, dat alles perfecte harmonie was, maar dan zou ik in strijd komen met de waarheid. Laten wij zeggen, dat er bij ons in ieder geval een grotere harmonie bestaat dan op de wereld. Maar dat er ook bij ons verschil van mening kan bestaan. Verschil van mening zelfs, die raken aan de kernpunten van sommige zaken. Hierdoor worden dus tegenstellingen geschapen, waarbij niet meer van een perfecte harmonie gesproken kan worden, omdat zelfs, wanneer wij eikaars gedachten, levensgang en stellingen, respecteren, wij het toch nooit geheel met de anderen eens kunnen zijn, zodat wij in onszelf altijd een zeker verweer daartegen blijven behouden.

Antwoord: Met die waarheid zullen wij geen van allen in disharmonie zijn. Wel met elkaar. Dat is juist de kwestie.

Kijkt u eens. Stel u voor, dat er een groot gebouw staat. Zoiets als het Haags stadhuis bv. Zo'n ding, waarin een gemeente haast tot administratieve engel wordt vanwege de vele grote vleugels. Nu zegt de een: "Daar moet je naar binnen gaan". "Neen", zegt de ander, "dit is de ingang". "Ho eens", zegt de derde, "wij moeten zó gaan." Het stadhuis blijft het stadhuis.

Met onze wijze van benaderen zullen wij allemaal wel binnen het stadhuis terecht komen, dat geloof ik graag. Maar wij hebben er ruzie over, bij wijze van spreken, of je nu door de achterdeur moet gaan, of via de hoofddeur, via de personeelsingang, of de publiekingang etc.

Nu respecteren wij dat over het algemeen wel van de anderen. Degenen, die dat niet meer doen, zitten nog wel een beetje lager. Die hebben nog niet voldoende inzicht in de vele mogelijkheden binnen het Goddelijke. Maar u begrijpt wel, dat harmonie een zekere eenheid zou betekenen. Wij zouden dan tenminste tot een onderlinge taakverdeling moeten komen. Wanneer wij zouden zeggen tot elkaar: "wij willen dáár naar toe. Probeer jij die weg, dan neem ik deze", zou er sprake zijn van samenwerking en dus van harmonie.

Maar bij ons lijkt het meestal nog meer op een soort wedloop: "Ik neem deze weg, want ik weet zeker, dat ik dan het eerste bij de Goddelijke waarheid kom". "Neen, ik ga die weg, want zo kom ik er eerder." Er is dus een zeker strijdelement. Die strijd tast op zichzelf de waarheid niet aan. Ook al kunnen wij allen die waarheid vaak ietwat verschillend zien, omdat wij nu eenmaal een verschillend deel van deze waarheid kunnen beseffen en omvatten. Toch blijft de waarheid gelijk, want er is maar één waarheid. Het beroerde is, dat wij die waarheid nog niet helemaal hebben en er dus naar zoeken.

Hierdoor zien wij een ietwat onharmonische factor optreden in vele van de sferen, die ik ken. Dit gaat zelfs nog tot de sferen van het licht toe. Zelf ben ik nooit verder gekomen, maar mij is gezegd: "Wanneer je verder komt, leer je de eenheid van alle waarheid inzien. Persoonlijk heb ik dit nog niet meegemaakt. Uit eigen persoonlijke ervaring kan ik alleen bevestigen, dat in de sferen, die ik ken kleine disharmonieën bestaan, zij het dan, dat zij van niet zo ernstige aard zijn en niet zozeer aanleiding geven tot liefdeloosheid en onverdraagzaamheid, als op uw wereld bv. het geval is.

Vraag: Maar dat is toch niet meer disharmonie?

Antwoord: Misschien niet geheel, maar een ware harmonie is een perfecte samenklank, dat zult u met mij eens zijn. Harmonie is een eenheid van verschillende waarden. Kunt u dat met mij eens zijn?

Vraag: Ja, maar er kan toch een harmonie zijn van hen, die verschillend streven onderling.

Antwoord: In hogere sferen schijnt het inderdaad het geval te zijn. En wel, omdat men daar de mening van een ander over het algemeen als een aanvulling van eigen mening schijnt te zien.

Vraag: Het schijnt dus te gaan om een soort zijnssatisfactie? Het weten, dat jij gelijk hebt?

Antwoord: Inderdaad. U zou eens moeten weten, hoeveel rasechte dominees er nog in Zomerland zijn en hoeveel wasechte pastoors. Wanneer u zich realiseert, dat ons leven uiteindelijk een voortzetting is van het leven op aarde, dan zult u ongetwijfeld kunnen begrijpen, dat dezen zelfs in het Zomerland elkaar meestal niet zo hartelijk en vriendschappelijk ontmoeten, als wel wenselijk ware. Zij zullen elkaar respecteren, begrijpen en in sommige gevallen ook samenwerken. Maar zij kennen beiden een voorbehoud, zij

accepteren de ander en zijn stellingen niet geheel. Zolang deze scheiding er nog is, is er geen sprake van een werkelijke ineenmelting.

Een ware harmonie is een akkoord, waarin verschillende tonen een een klank bouwen. Zolang die eenheid van klank wegblijft, mag alles nog zo aardig bij elkaar komen, het is toch geen harmonie. Tenminste, zo bekijk ik het, hoor. Men kan hieromtrent van mening verschillen. Maar ik zou toch zeggen: denk er eens over na. Want werkelijke harmonie.... Er zijn hier mensen, die zeggen: "Wat hebben wij een harmonische kring, hè?" Zij vergeten dan helemaal, dat in dat hoekje meneer Dinges en juffrouw Zus en juffrouw Zo zich tezamen beter achten, dan dat groepje van meneer van Zus tot Zo enz. enz. aan de andere kant.

Wanneer zij zich ten opzichte van elkaar verheven achten, dan kan van een redelijk harmonisch geheel sprake zijn vanuit een boven gelegen sfeer, maar als je het nauwkeurig wilt bezien, is er in die kring geen absolute harmonie.

Ondanks het feit, dat zij samenwerken in één kring met één doel, is de harmonie dus nog niet perfect. Dit komt meer voor dan u denkt. Er zijn kringetjes..... Zo ken ik een kring, waar wij op het ogenblik werken met kruis en bord. U moest eens weten, hoeveel tegenstellingen er nog zitten in dit kringetje van slechts 5 personen. U zou zich dan vast niet meer verwonderen over het feit, dat wij niet volmaakt harmonisch zijn. Er is daar een groepje van 2. Dat breidt zich soms weer tot een groepje van 3 uit. Die 2 horen daar dus bij, maar zitten ook weer apart. Zij zijn dus niet harmonisch met de derde. Maar tegenover de anderen, die er ook weer bijhoren, hebben deze 3 toch nog steeds een: "Dit zijn wij. Dit is ons groepje." Maar van een andere kant af zijn er weer, die toch nog weer ook een geheimzinnig en apart clubje vormen, dus: geen harmonie. Een redelijke samenwerking? Ja. Maar van harmonie, zo u begrijpt, mag hier toch heus geen sprake zijn.

Vraag: Maar u kunt met gedachten elkaar toch begrijpen? Dat is toch makkelijker?

Antwoord: Ja, daarom zijn wij ook niet zo disharmonisch als u, maar zelfs wanneer je elkaars gedachten geheel kunt begrijpen, kun je nog iemand ontmoeten, wiens logica of denkwijze, de jouwe geheel terzijde stelt. Vooral, wanneer het gaat om innerlijke waarden. En bovendien, geloof mij, een geloof is bij ons evenmin uit te drukken in gedachten als bij u in woorden. Het zijn juist de geloofspunten en onbewezen aangenomen axioma's, die de verschillende groepjes beheersen en zo dus zekere disharmonieën scheppen. Het is nog niet zo lang geleden, dat wij in de Orde er in slaagden tot samenwerking te komen met een aantal andere groepen. Zodra wij elkaar goed leerden begrijpen, zijn deze groepen met de Orde samen gaan werken, terwijl wij op onze beurt natuurlijk ook met hen samenwerken.

Zoals gezegd; dat gebeurde niet lang geleden. Toch bestaat onze Orde al lang. U ziet dus, het is niet alles goud, wat er blinkt en niet alles ongestoorde pais en vree, wat Zomerland heet. Evenmin als alles harmonie heeft, wat men geest noemt. Maar alle dingen samen streven naar de perfecte harmonie, die wij trachten te vinden in God.

Ik geloof dan ook, dat dit streven de enige manier betekent, waarop men elkaar kan benaderen, leren begrijpen en aanvullen.

Vraag: U sprak over gedachten. Wordt de denkstof geboren in het individu, of komt zij vanuit het Goddelijke tot ons?

Antwoord: Als u de gedachten wilt definiëren, kun u het beste zo doen: elke gedachte is een innerlijke realisatie aan de hand van buiten het "Ik" bestaand, of eens bestaand hebbende, waarden, die binnen het "IK" worden geanalyseerd door een vergelijken met in het "IK" bekende waarden.

Vraag: Dus van de veelheid tot de eenheid en weer tot de veelheid?

Antwoord: Ja. Denk maar eens aan uw ogen. U ziet: lichtprikkels werden opgevangen door een zeer groot aantal cellen, en u vormt hieruit één beeld. Dit ene beeld drukt u uit in meerdere woorden. U vormt hieruit een reeks van gedachten. De reeks van gedachten wordt aanleiding tot één daad, en hieruit volgen wederom een reeks van consequenties. Het is dus steeds eenheid- veelheid, veelheid - eenheid, enz.

Vraag: Dit is dan een soort evolutie?

Antwoord: Ja, want elke eenheid, die wordt bereikt omvat meer en staat dus hoger dan de vorige. Men noemt dit wel: het involveren. D.w.z. het je zelf meer bewust worden van de waarden in je als eenheid.

Vraag: Zien de wezens op andere planeten en sterren onze aarde ook als ster?

Antwoord: Ik denk wel, dat zij hem als een planeet zien, want dat is zij uiteindelijk. Wanneer deze wezens zover zijn gekomen, dat zij van grote afstand een ster van zo'n geringe sterkte als de aarde kunnen

waarnemen, mogen wij wel aannemen, dat zij er voldoende van weten, om ook te kunnen zeggen, dat zij een planeet is. Daarbij komt, dat binnen het zonnestelsel het verschil tussen de dwaalster aarde en de gefixeerde ster als de zon eenvoudig te zien is. De bewegingen alleen van planeten onderscheiden hen al van sterren. Zij zijn hierdoor gemakkelijk te rubriceren en zelfs te classificeren. Men kan dus gemakkelijk zeggen: dat lichtpuntje is dit of dat. Andere wezens zien de aarde dus als planeet, tenminste de meer bewuste wezens. Zeker de wezens, die wel in de omgeving van het zonnestelsel, ja, zelfs van de aarde komen.

Vraag: Ik las, dat op de ster zon soms geweldige uitbarstingen zijn. Kan dat ook invloed hebben op de planeet aarde?

Antwoord: Natuurlijk. Het eenvoudigst kan ik het zo verklaren; de zon bestaat uit actieve materie van hoge dichtheid en temperatuur. Hierdoor kan een zeer snelle omzetting plus een snel verval binnen deze materie plaats vinden. Naarmate wij meer in de kern van de zon komen, zal die materie minder gloeiing vertonen, doch dichter zijn en sterker innerlijke spanningen bezitten. Aan de buitenkant zal zij daarentegen gloeiing vertonen, een betrekkelijk geringe dichtheid hebben, maar tevens minder innerlijke spanning dan aan de binnenkant.

Wanneer de krachten binnen in de zon nu zo sterk worden, dat zij de buitenste laag van zich in krachten ontbindende materie doorbreken, ontstaat een uitbarsting, waardoor de in het binnenste liggende materie naar buiten treedt en plotseling de in haar liggende krachten vrij kan geven. Het effect is explosief. Er volgt een versnelde ontbinding van de materie met gelijktijdig een zeer intense straling. Op aarde noemt men dit ook wel kosmische straling, maar in werkelijkheid, is het vaak zonnestraling, optredend in verschillende grootheden. Deze straling beroert dan de aarde. En waar deze straling van kleinste deeltjes magnetische en elektrische effecten heeft, bovendien door haar intensiteit en doordringing groeiremmend of groeibevorderend kan zijn voor levende weefsels, ja, zelfs stimulerend voor sommige delen van het lichaam en gelijktijdig remmend voor anderen, zult u wel begrijpen, dat het geheel van het leven - zeker van de mensheid - in meerdere of mindere mate de invloed hiervan ondergaat.

Vraag: Je kunt daar toch geen verschil zien tussen ster en planeet?

Antwoord: U wilt zeggen, dat u visueel daartussen geen verschil waarneemt. Ik ben het echter niet met u eens, want elke ster heeft een gefixeerde positie aan de hemel.

Een dwalende ster is kenbaar aan haar veranderen van positie ten opzichte van andere sterren. Zij is een planeet, wanneer haar beweging een vast bepaald patroon vertoont. Zij kan behoren tot kometen of meteorieten, wanneer zij een parabolische baan beschrijft of plotseling uit het gezicht verdwijnt. Men kan dus, alleen al door regelmatig de sterrenhemel te bezien, bepalen, wat de sterren en wat de planeten zijn. Daar heb je geeneens een sterrenkijker voor nodig, alleen wat geduld en wat gezond verstand. Misschien dat men dan spreekt over twee verschillende soorten van sterren. Akkoord. Maar dat verschil geeft aan, dat u onderscheid tussen sterren en planeten maakt. Wij doen dus het verstandigste die tweede soort ster dan maar planeet te noemen, ook wanneer men daar op andere planeten, of in andere landen een andere naam voor heeft, bovendien; een ster zal daar ook niet ster heten.

Er zijn dus kenbare verschillen. Vandaar, dat men reeds in de verre oudheid op de hoogte was van de loop der planeten. Weet u wel, dat er al 30.000 jaar voor Christus horoscopen werden gemaakt? Weet dat het Chinese horoscoopsysteem op het ogenblik al meer dan 12.000 jaren oud is? Om een horoscoop te kunnen maken moet je iets weten van de loop en eigenschappen van de planeten, zowel als van de zon. Zelfs moet men een soort Dierenriem kennen, ook al is die anders dan de indeling, die men tegenwoordig kent. Hieruit kunnen wij dan concluderen, dat men zelfs met zeer simpele middelen het wezen van planeten en sterren kan herkennen en zelfs astronomisch als astrologisch redelijk bepalen.

Vraag: Is het dan niet zo, dat voor onze ogen een ster flonkert, terwijl een planeet stil is?

Antwoord: Dat berust toch wel op waan. Het twinkelen van de sterren is het resultaat van een bepaalde toestand van de atmosfeer. Wel is het zo, dat de zwakkere sterren in onze ogen niet zo sterk twinkelen als de sterkeren. Wanneer een planeet dicht bij de aarde staat, zal hij dus in de ogen van een mens sneller en helderder twinkelen dan een ster, die zwakker is en verder af staat. Indien u de oorzaak van het verschijnsel kent, kunt u zich ook realiseren dat het onderscheid, dat u trachtte te maken, onzinnig is. Dit is geen verwijz, alleen een nuchtere vaststelling van feiten. Met enige logica ken je het antwoord op een dergelijke vraag zelf, tenzij je je lagere school geheel vergeten bent.

Vraag: Is het waar dat onze jaartelling van Jezus' Geboorte af willekeurig is en wij het jaar, waarin Hij geboren is, zelfs niet kennen?

Antwoord: Dit is waar. De huidige jaartelling is zo door een paus vastgesteld, langere tijd nadat Jezus al gestorven was. Door de vele verschillende tellingen, die men aannam, is men nooit in staat geweest precies te bepalen, wanneer Jezus geboren is. Het is dan ook heel waarschijnlijk, dat de huidige jaartelling met het geboortjaar van Jezus 3, 5 of 7 jaar verschilt. Dat ligt wel hoofdzakelijk in de jaartelling zoals de Romeinen die kenden, die vaak in regeringsjaren van keizers telden. Daar kwamen natuurlijk wel enige verwarringen in voor. Wij weten bv. dat Caligula, toen hij keizer werd, niet begon te tellen met het jaar één, maar begon te tellen in het jaar drie. Want, zei hij, ik heb al twee jaar de baas gespeeld. Zo was er dus eigenlijk dubbel geteld en zou men zich aan die registratie vasthouden, dan zou men die jaren eigenlijk dus twee keren hebben opgeteld.

In andere gevallen - ik meen, dat het Vespasianus was - heeft hij de jaartelling van zijn voorganger overgenomen en in die paar jaren heeft men eigenlijk geprobeerd om hem een beetje te verheerlijken en daarna, omdat hij zo'n huiselijke man was waarschijnlijk, om hem ook te kleineren. En dat kleineren had ten gevolge, dat men de duur van zijn regering later heeft ingevoegd en verkort, zodat er een onzeker element is, dat enkele jaren verschil kan opleveren. Nu moeten wij opmerken dat die Romeinse keizers niet zo buitengewoon lang regeerden, - de meesten hadden al genoeg aan een paar jaar, daarna werd het testament uitgevoerd, tenminste als zij in de gratie stonden, anders ook niet - dus er waren nogal eens mogelijkheden voor verwarring.

Dat alles brengt ons verder tot de conclusie dat de Romeinse geschiedschrijvers, de enigen, die nog met enige redelijkheid de geboorte van Jezus hadden kunnen stipuleren en vastleggen, dit niet hebben gedaan. En wel om de eenvoudige reden, dat Jezus voor de Romeinen onbelangrijk was. Een soort van wonderdokter, zonder meer. Belangrijk werd Hij pas, toen Hij al een jaar of 20 dood was. Toen was Hij alleen nog maar belangrijk, omdat die slavengodsdienst een veilig wijkpunt bood, waarmee je dan bepaalde onredelijkheden van je zelf kon dekken; die gaf je dan de schuld, het waren toch slaven, die konden zich niet verzetten.

Dus de jaartelling is erg willekeurig inderdaad en wij kunnen alleen zeggen, dat het een heel groots iets was, dat men eindelijk een doorlopende jaartelling accepteerde. De grote daad is dus niet geweest, dat men het geboortjaar van Jezus heeft vastgesteld, maar dat men dit nemend als grootste gebeurtenis in de geschiedenis in staat is geweest, een continue, een voortdurende jaartelling tot stand te brengen. Dat was tot nog toe over de hele wereld nog niet gelukt, want er waren volkeren, bv. de Joden, die leven, geloof ik, in het jaar vijfduizend zoveel, terwijl ook anderen later godsdienstig ditzelfde hebben nagevolgd. Zo hebben de Mohammedanen weer een andere jaartelling; 700 of zo iets, weet ik het. Ieder heeft dus zo'n beetje zijn eigen jaartelling. Maar de Christelijke jaartelling is over de gehele wereld, waarschijnlijk ook door de grote verbreiding en de prediking van het christendom zeer bekend geworden en wordt dan ook over het algemeen wel geaccepteerd. Niet overal.

Vraag: Een mens droomt tijdens zijn slaap vaak tegengesteld aan dat wat hij in zijn wakkeleven is. Komen er dan verdrongen complexen tot uiting? Wat is de ware mens? De mens in de droom, of in de mens tijdens zijn wakker-zijn?

Antwoord: Meestal de mens in zijn droom. Want in je droom vergeet je meestal je te schamen en rekening te houden met anderen. Dus wanneer u droomt, dan moet u eens goed begrijpen: u hebt een hele hoop dingen, die u niet wilt, kunt, of durft doen. Dat moet u dan allemaal van binnen opeten, zoals zij dat noemen. Wanneer je dat zo moet verteren in je eentje, dan denk je er misschien aan, maar je durft er eigenlijk niet eens aan te denken. Alleen associeer je onbewust deze gedachten met verschillende belevingen met wat je gehoord, gelezen hebt e.d.

Maar in de wereld ben je voortdurend gedwongen om jezelf te zijn. Bv. je bent nu eenmaal een klein mannetje met een kaal hoofd met een lorgnetje, en je voelt je als boekhoudertje niet in staat om dit woeste leven aan te kunnen, dus je bent uitermate bescheiden en teruggetrokken. Maar je droomt ervan een kapitein te zijn.

Of je bent een gewone huisvrouw met een hoop kinderen en een hoop zorgen, maar je zou zo graag Cleopatra zijn. Wat is begrijpelijker, dan wanneer u in de droom de werkelijkheid van u afgooit en niet meer door de omgeving genoodzaakt wordt een bepaalde norm te accepteren, en begint met deze dromen te verwerkelijken. Maar uw gewoonteleven komt er tegenop. Vandaar dat bepaalde fragmenten u plotseling in allerhand ontstellende situaties brengen.

Die kaperkapitein staat te schermen met de zeerover en ineens staat hij in zijn hemd. Hij schaamt zich zozeer over dat hemd, dat hij naar boven entert en hij valt uit de mast en wordt wakker. Daar komt de gedachte "Wat ik droom is niet decent. Het hoort er niet bij", weer naar voren. Dan breekt de droom af. Nu heb ik hier een voorbeeld genomen, maar dit geldt natuurlijk op velerlei gebied. Zo zie je bv. seksuele complexen vaak juist in de droom naar voren komen. Onderdrukte haat wordt in de droom geuit. In de droom worden minderwaardigheidsgevoelens gecompenseerd door het zich daarin stellen een buitengewoon waardige positie. De putjesschepper bv. is koning in zijn dromen, terwijl de koning het juist weer leuker vindt om landloper te zijn, en hiervan droomt. Ieder zoekt dat, wat hij niet heeft, en waar hij naar verlangt zonder daarin door zijn omgeving belemmerd te worden. De enige rem, die daar nog bestaat, is het eigen bewustzijn.

Dat bewustzijn laat u meestal zeer ver gaan. Gaat u echter te ver, dan reageert het door het inbrengen van een schuldbeustzijn. Er ontstaan dan de idiootste situaties. Misschien hebt u wel eens zo'n droom gehad: Alles was wonderbaarlijk goed. U was de mooiste vrouw, of de rijkste en edelste man op de wereld. Maar ineens: je grijpt de deur en houdt de knop in je hand. Je kijkt om; de kamer is weg. Je denkt: dan ga ik door deze deur naar mijn bibliotheek of zo en stapt - dit meestal in ongepaste kleding ook nog - midden op straat, waar het druk is en je door een ieder wordt uitgelachen. Weet u, waar dat lachen vandaan komt? Je lacht eigenlijk jezelf uit. Wanneer je ontdekt, dat hetgeen u doet, of wilt, voor u onmogelijk is, dan reageert men daarop in de droom meestal zo.

Vraag: Lezende, dat 2 van de 3 matrozen voor onderzoek op een onbewoond eiland in de Grote Oceaan achtergelaten door ratten werden aangevallen en vermoord, vroeg ik: waarom? Ik kreeg ten antwoord: dat zal hun karma zijn. Wat is karma? Is dat het noodlot? Zo ja, wie bepaalt iemands karma?

Antwoord: Iemands karma wordt door hem zelf bepaald. Wanneer wij dingen doen, leren, verwerpen of aanvaarden, voegen wij aan onze eigen persoonlijkheid bepaalde dingen toe. Wij vergroten dus zo onze persoonlijkheid, doch de wijze, waarop dit gebeurt, bepaalt hoe wij verder zullen reageren en handelen.

Om dit karma nu eens stoffelijk uit te drukken, kunnen wij zeggen: deze jonge lieden hadden een reden of drijfveer om dit avontuur te accepteren. Deze was het resultaat van handelingen en realisaties in voorgaande, fasen van hun leven. Hierdoor kwamen zij tot deze beslissing. Het feit dat zij in deze toestand kwamen, was dus hun eigen schuld. Schijnbaar hebben zij de toestand niet voldoende of zuiver genoeg overzien. En de risico's niet juist berekend. Zij werden tot slachtoffer en stierven een verschrikkelijke dood. Maar dit dan ook krachtens de waarden, die hen tot deze toestand hebben gebracht.

Dit is karma uitgedrukt in de termen van één leven. Maar de geest draagt in zich een bewustzijn, dat meer omvat dan wat in één mensenleven daaraan wordt vergaard. Maar ook dit bewustzijn werd opgebouwd uit voortdurende waarnemingen en handelingen. Daarnaast door waarderingen en het zich vormen van een oordeel. Zo heb je dan een zekere vorm gegeven aan jezelf, plus een bepaalde richting van streven. Blijf je die richting ingaan, dan blijkt op een gegeven ogenblik, dat je vastloopt. Je komt dan tot handelingen, die voor jou niet meer juist zijn. Als resultaat kom je dan stoffelijk of geestelijk in moeilijkheden. Begrijp je, waarom die moeilijkheden zijn ontstaan, dan kun je maatregelen nemen om je fouten te herstellen. De moeilijkheden houden dan vanzelf weer op.

Meestal echter komt de ontdekking te laat. Voor je weet, hoe de zaken liggen, heb je de moeilijkheden al. Dit is dus karma, kosmisch gezien. Het ontstaat door het onbewustzijn van de mens ten opzichte van de waarheid, zodat hij waarden uit zijn eigen bewustzijn, die gedeeltelijk waan zijn, daarvoor in de plaats stelt. Hierdoor wordt zijn beoordeling van de wereld buiten hem onjuist, zodat hij komt tot een beleven, dat niet geheel in overeenstemming is met eigen wezen, streven en verlangen.

Reactie: Die jongelui zijn niet vrijwillig naar dat eiland gegaan, maar werden hier toe gedwongen, gekozen door hun superieur.

Antwoord: Ik betwijfel of deze voorstelling van zaken volledig juist is. Het waren Amerikanen? Mag ik u er dan opmerkzaam op maken, dat in de militaire wetgeving van de Verenigde Staten uitdrukkelijk wordt bepaald, dat men eerst vrijwilligers zal trachten te werven voor alle taken, die meer dan normaal gevaarlijk of vermoeiend kunnen zijn. Eerst wanneer er geen vrijwilligers zijn, kunnen onder machtiging van het Pentagon aanwijzingen en dwingende bevelen aan niet-vrijwilligers worden gegeven.

Dit geldt niet in staat van oorlog. Bij aanwijzing moet tevens nog worden geraadpleegd de conscriptieraad - ik weet zo gauw niet, hoe dat op zijn Amerikaans heet -. Zij bestaat uit degenen, die dienstplicht, vrijstelling en dienstneming in een bepaald district controleren. Dezen zullen dan, zich baserend op hun bekende feiten, hieraan al of niet hun fiat verlenen.

Het lijkt mij dus zeer onwaarschijnlijk, dat deze mensen hiertoe gedwongen werden. U hoeft mij hierin niet te geloven, want naar ik vermoed zal elke Amerikaanse legatie u gaarne inlichtingen hieromtrent verstrekken. Deze wijze van handelen is gebaseerd op de rechten van de mens, waar zij de laatste tijd nogal reclame mee maken. Deze inlichtingen zal men u dus gaarne verschaffen.

Vraag: Wat is het verschil tussen karma en dharma?

Antwoord: Er zou geen karma zijn, wanneer je het dharma volledig in jezelf verwerkelijkt. Wanneer je je gehele plicht volgens je eigen bewustzijn te allen tijde en tegenover alle dingen voortdurend geheel zou volbrengen, zou je onmiddellijk de toestand van eenheid met het Goddelijke bereiken, waar je dan met alle dingen in volledige harmonie zou kunnen leven.

Wij kunnen dus zeggen, dat karma een gebrek is in het beoefenen en beleven van het dharma.

Reactie: Alle psychische krachten zijn geschapen door de mens en brengen hem op verkeerd spoor. Het voornaamste, wat de mens te leren heeft, is hiermee af te rekenen en God rechtstreeks tot uitdrukking te laten komen.

Antwoord: Heel aardig gesteld. Ik vraag mij alleen af, hoe zouden wij dat moeten verwerkelijken. M.i. is het niet te verwerkelijken. Want op het ogenblik, dat je alle psychische krachten terzijde stelt, is elke voorstelling in u weggenomen en bestaat u als "ik-heid" dus niet meer. Niet persoonlijk zijnde, kunt u God niet meer gaan benaderen. Het zal dus dan wel ons noodlot blijven om via de waarden der psyche in ons, hoezeer hierin ook waanvoorstellingen bestaan, te streven naar een bewustzijn, waarin wij de waarheid kunnen aanvaarden vanuit onze persoonlijkheid.

Wij schakelen dan de psychische waanwaarde - God gaf ons het vermogen deze te scheppen - op den duur zover uit, dat wij, persoon blijvende, God kunnen benaderen in werkelijkheid i.p.v. onszelf vernietigend onder te gaan in de Godheid, waarbij ons persoonlijk bewustzijn geheel teloor zou gaan.

Van het begin af aan is ons wezen een drang tot zelfhandhaving ingeschapen, zodat wij ons zelfvernietiging niet kunnen veroorloven. De weg door het bewustzijn behoort tot de levenscyclus ons door de Schepper opgelegd. Daar kunnen wij niet omheen.

Ik ben dus zo vrij de hier geponeerde stelling te ontkennen en daarvoor in de plaats te stellen, dat wij werkende met onze middelen, waaronder wel degelijk onze psychische mogelijkheden moeten trachten te komen tot de grote waarheid. Uitschakeling van de psychische waarde zal m.i. betekenen een uitschakelen van alle denken. Dit betekent, wanneer men het geestelijk denken hierin mede betrekken, een uitschakeling van onze persoonlijkheid en als zodanig de onmogelijkheid om tot God te komen. Dat wat wij waren zal dan wel één zijn met God, maar wij, bewustzijn, zijn niet meer.

Vraag: Kunt u zeggen, waarom vier ramen op één kamer bij bevrozing allen verschillende bloemen afbeelden?

Antwoord: Eenvoudig, omdat zij en hun omstandigheden niet precies gelijk zijn. Zij kunnen kleine afwijkingen in dikte vertonen, kleine onregelmatigheden. De plaatsing is verschillend, zodat de werking van de warmte binnen, condens en van buiten in werkende koude verschillend zal zijn.

Het opvangen van condens, wat het bevrozen van ruiten veroorzaakt, kan door onregelmatige verdeling van de vochtigheid in de lucht geheel anders plaatsvinden. Maar zelfs, indien de vochtigheidsgraad overal precies dezelfde zou zijn, zouden nog verschillende ijsbloemen kunnen worden gevormd, omdat kristallisatie en bevrozing van het water zelden geheel gelijk gebeurt.

Wie het niet gelooft, moet maar eens een bevroren raam gaan bekijken. U zult onmiddellijk constateren, dat bij de ijslaag verschillen in dikte aanwezig is. Bij een normaal verwarmd vertrek is de afzetting beneden dikker. Ze zal onregelmatig zijn. Wat men een ijsbloem noemt, is niets meer dan een reeks van aan elkaar gegroeide ijskristallen, die door verschil in dikte bij doervallend licht een zekere schaduwwerking tonen. Zij kunnen hierdoor vaak een zeer fraai lijnenspel geven.

Vraag: Waarom dan de bloemvorming?

Antwoord: In zekere zin projectie van uw eigen gedachten: u ziet er bloemen in. Toch hebt u nooit een bloem zien bloeien, die gelijkt op de ijsbloemen op uw raam. Bij de lijnvorming is de aanleiding het feit, dat condens meestal iets afdruipt. Wij krijgen daardoor een veerachtig effect. Hoe hoger men echter komt, hoe ijler lijn en vertakking zullen zijn. M.i. doet het eerder denken aan varens of planten dan aan bloemen. De vergelijking zal geleid hebben tot de naam: ijsbloemen, die voor u suggestief is.

Vraag: Waren de krachtlijnen, die de bloemen vormen, al tevoren aanwezig?

Antwoord: Neen, zij worden door de omstandigheden veroorzaakt. Wel waren zij als mogelijkheid aanwezig, maar niet reëel. Zij worden verwerkelijkt door een samenwerking van de omstandigheden op het ogenblik, dat de ijsbloem gevormd wordt. Een vastgelegde krachtlijn is er wel voor elk ijskristal op zich. Er is hier een lijn van causaliteit, die vormgevend wordt voor de ijsbloem.

Vraag: Waarom dan niet de vorm van een dier?

Antwoord: Dat ligt aan de wijze, waarop de afzetting plaats vindt. Als u het geheel van het raam beziet vallen daarin verwerkte vormen als bv. ijsvogels u niet op, omdat in uw denken het dier scherper omlijnd is dan de plant. U interpreteert. Het zijn uw fantasie en uw geheugen, die u bepaalde vormen doen omschrijven en bepalen. Dus zo iets als wolkenkijken. In wolken ziet u meestal dieren en geen bloemen, wel weer landen, kastelen enz. noem maar op. Dezen zijn groot. Het massale belet u in de wolken bloemen te zien. Het kleine van de ijskristallen leidt u tot de associatie: bloem en plant. De grootte van de wolken doet denken aan: dier enz. Met wat moeite, wat zoeken, kunt u ook in ijskristallen dieren zien. Veel voorkomend zijn vormen, die herinneren aan de koppen van katten, tijgers en doggen. Maar als u een hond en een kat naast elkaar vindt: adem er dan even tussen, want anders komt er ruzie.

Vraag: Wat kunt u ons zeggen over de verantwoording van de mens voor zijn daden, gedachten en verzuimen?

Antwoord: De mens heeft een bewustzijn omtrent wat goed is. Zolang hij voor zichzelf overtuigd is, dat de dingen, die hij doet, goed zijn zonder enige twijfel, is hij niet verantwoordelijk voor hetgeen daarbuiten als gevolg hiervan kwaad gebeurt. Ontstaat innerlijke twijfel, dan keurt hij hiermee bepaalde waarden in zichzelf af.

Dit betekent, dat bij het bereikte bewustzijn een overzien van zijn eigen waarde hem fouten en onjuistheden hierin zal doen vaststellen. De mens oordeelt zichzelf en doet dit - dankzij zijn zelfkennis - vooral in de geest scherper dan anderen. Het is dus voor jezelf van belang zo goed mogelijk te leven. God oordeelt u niet. God heeft u het Zijn gegeven en u zult zelf moeten bepalen, waar u in dat Zijn heen wilt. Wanneer u er bewust van bent, wat een daad of een verzuim u kost, zult u dus uzelf bewust kwaad gedaan hebben. Verzuim is een negatieve daad, zodat men verantwoordelijk is voor alle gevolgen, die daaruit ontstaan. De mens is verantwoordelijk voor heel zijn leven, zover zijn eigen bewustzijn reikt. Een verdere verantwoordelijkheid legt niemand hem op, ook de Schepper niet.

Vraag: Wanneer iemand haat als iets niet verkeerd ziet, gaat hij dan hiermee over?

Antwoord: Hekel en haat zijn negatieve woorden. Wie ze gebruikt, weet al, dat zijn houding niet goed is. Wil je positief denken, dan zul je het anders zeggen. Schijnbaar zien zij het niet als fout, doch innerlijk zijn zij zich er zo van bewust, ofschoon zij trachten deze dingen tegenover de buitenwereld te rechtvaardigen. Geestelijk is dit niet mogelijk, waarbij een geestelijk herbeleven van het aards bestaan men niet alleen zichzelf doch alle factoren bij elke daad getrokken a.h.w. aan den lijve ervaart. Hierdoor weet men dan wel degelijk wat fout is. Men moet dan trachten de erkende fouten trachten te verbeteren.

(Het laatste deel van de "Vragenrubriek" is wegens plaatsgebrek verkort).

Nu geef ik het woord over aan de laatste spreker.

Goedenavond, vrienden.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond, vrienden,

Wij zullen deze bijeenkomst gaan besluiten aan de hand van een door u gesteld citaat.

"Stil is het werk der goedheid, en vrede is de vrucht."

De goedheid zal zichzelf niet kennen, want zij kan toch geen goedheid zijn, wanneer het eigen "IK" haar steeds weer drijft tot daden, wanneer de gunsten, waarmee zij anderen schijnt te overladen slechts zelfverheerlijking nog zijn.

In stilte gaat de goedheid haar weg. In stilte is zij een zegen aan hare wereld en zoekt in de eenvoud van het eigen Zijn, een nieuwe lijn te vinden tot groter bewustzijn en beter bestaan, en zoekt zich een weg om, beter nog, verder te gaan.

Zij weet, dat haar daad wel goed was gedaan en zo vindt de goedheid haar vrede.

Anderen noemen de goedheid een waan, zo stil en zo verzwegen. Zij zeggen: je moet er de wereld mee ingaan en er over spreken. Je grootheid haar bewijzen, als goed jezelf prijzen, als edel en als hoog, maar dan heb je jezelf bedrogen.

De mens heeft zichzelf bedrogen toen hij de daad der goedheid nam om daarmee zichzelf te heffen tot ver boven het gewone zijn. Want dan blijft hij eenzaam, klein. Zijn daad, die wordt wel opgeblazen, aangestaard, bewonderd en geroemd als groot.

Hij wordt verheerlijkt en verafgood als mens, die aan de wereld het goede bood; hij schonk zulke grote gaven.

Noemt men zich met woorden slaven van hem, die is zo edel, goed en rein, in werkelijkheid zal hij door deze niet heel echte goedheid als slaaf voortaan aan eigen daad gebonden zijn. En zo zal hij geen vrede kennen.

Daarom zwijgt de nare goedheid stil. Zij weet: ik kan noch wil uit deze wereld putten het goed, dat ik begeer. Het is mij genoeg mijzelf te zijn, mijn gaven aan het Al te geven en zo te leggen al mijn leven en mijn streven voor mijzelf vast als schrede op een weg, die juist mijn wezen past.

Zie ik, dat ik ben voorgegaan, dan ken ik vrede met het Zijn. Ook al blijf ik niet stilstaan, maar ga ik steeds verder voort tot eens misschien aan het einde der weg, al heeft ook niemand dan van mij gehoord, als goed of slecht, ik voor mijzelf vinden kan, het recht van hen, die 's levens wegen tot het einde gaan: erkenning van het Al, het beleven van het bestaan in God.

Dit lot werd ieder toegedacht in den beginne.

Zo vindt de ware goedheid juist in het stille van haar gaan haar werkelijkheid en ware kracht. Zij vindt in het ontgaan van stoffelijke redenen een vrede, innig, groot, waar zij haar daden niet aan mensen, of zichzelf, maar aan de Scheppingskracht des levens bood, wiens naam is: God.

Zo volbrengen wij het lot, dat wij allen tezamen moeten ondergaan. Maar wie in stilte gaat en niet terugschouwt op wat door hen reeds werd gedaan en geeft al wat hij heeft te geven, verantwoord, edel, zonder vraag wordt gevoed door de krachten van het leven, die ieder van u, evenals ik dit doe, steeds in zich draagt: God.

God is het antwoord op het raadsel. God is de vrede, God is de ene naam, God is de werkelijkheid.

Voor ons streven naar goedheid, naar waardig bestaan en leven is God ons loon. Hij is de realiteit van het zijn. Wees daarom goed in het aanvaarden ook, wanneer de goedheid u haar gulle gaven biedt. Aanvaardt ze dankbaar, maar in stilte, en zeg: dit werd mij terwille van mijn God gedaan. Ik zal dus deze gave verder geven. En zelf zal ik stille verder gaan.

Dan vormt de goedheid en de kracht met God te leven ons de vervulling van al, wat ons werd opgelegd.

Zo gaan wij, vanuit het onbewustzijn, langs des levens wegen tot eens wij kunnen treden voor het aangezicht van God, bewust van Zijn goedheid met Zijn vrede in onze ziel.

Ik dank u voor uw aandacht en wens u een goedenavond, een gezegende huisgang en nachtrust.